

Program merytoryczny konkursu „Wielkie wyprawy Polaków”

Załącznik nr 1 do Regulaminu Konkursu „Wielkie wyprawy Polaków”
dla uczniów szkół podstawowych województwa mazowieckiego w roku szkolnym
2021/2022.

I. Cele ogólne konkursu:

- przypomnienie sylwetek Polaków, których osiągnięcia i odkrycia zmieniły postrzeganie świata,
- poznawanie zasług Polaków w różnych miejscach świata, w różnym czasie, w różnych dziedzinach,
- poznawanie świata poprzez opowieści, literaturę podróżniczą, korespondencje i/lub wspólne projekty z Polakami mieszkającymi w różnych częściach świata,
- rozbudzenie ciekawości poznawczej uczestników,
- ćwiczenie umiejętności przekazywania zdobytej wiedzy,
- kształtowanie umiejętności współpracy przy projekcie (planowanie pracy, selekcja informacji, przygotowanie i przeprowadzenie zajęć aktywizujących dla rówieśników),
- wykorzystanie umiejętności IT zdobytych szczególnie podczas zdalnego nauczania,
- ćwiczenie umiejętności opowiadania o swoim kraju i słynnych Polakach w odniesieniu do innych krajów w różnych okresach historycznych,
- kształcenie umiejętności korzystania z map i analizy informacji,
- poznawanie środowiska przyrodniczego różnych kontynentów,
- rozbudzenie czytelnictwa podróżniczego,
- współpraca z placówkami polonijnymi w różnych miejscach świata, gdzie Polacy zasłużyli się dla lokalnej społeczności.

II. Literatura zalecana do klas IV-VI:

- podręczniki i atlasy do historii, geografii oraz biologii klas IV-VIII (wybrane zagadnienia związane z konkursem), kontekst historyczny życiorysów podróżników, warunki geograficzne oraz fauna i flora odwiedzanych kontynentów,
- Fedorowicz - Podróżnicy. Wielkie wyprawy Polaków, wyd. Dwie Siostry, Warszawa 2019
- Ł. Wierzbicki - Afryka Kazika, Warszawa, 2017
- Ł. Wierzbicki – Ocean to pikuś, warszawa, 2018
- Ł. Wierzbicki - Wyprawa niesłychana Benedykta i Jana, Warszawa 2011
- M. Przewoźniak – Odkrywczy kontynentów. Pod żaglami na krawędź świata, Warszawa 2014

- Marek Kamiński - Marek - chłopiec, który miał marzenia, Gdańsk 2015
- Jasiak Mela - Poza horyzonty, National Geographic Society 2010
- S. Chutnik - Opowieści na dobranoc dla młodych buntowniczek. 100 historii niezwykłych Polek, Warszawa, 2021
- Filmik *377 days* wymaga pomocy anglojęzycznego dorosłego
<http://wielkiehistorie.pl/posty-projektow/polacy-w-kulturze/>
- <https://www.youtube.com/watch?v=Z0F36tJqZ4Y> Wanda Rutkiewicz - Legenda Polskiego Himalaizmu | podcast biograficzny
- Dzieci maharadży czyli fajna ferajna w Indiach
<http://www.bravebunchinindia.pl/>
-

Literatura zalecana do klas VII-VIII:

- podręczniki i atlasy do historii, geografii oraz biologii klas IV-VIII (wybrane zagadnienia związane z konkursem), kontekst historyczny życiorysów podróżników, warunki geograficzne oraz fauna i flora odwiedzanych kontynentów,
- A. Fedorowicz - Podróżnicy. Wielkie wyprawy Polaków, wyd. Dwie Siostry, Warszawa 2019
- M. Przewoźniak – Odkrywczy kontynentów. Pod żaglami na krawędź świata, Warszawa 2014
- Anna Dzięwił-Meller - Damy. dziewczuchy, Dziewczyny Podróże w spódnicy, Kraków 2018
- Marta Dzienkiewicz - Poczet niewiarygodnie pracowitych Polaków, wyd. Dwie Siostry, Warszawa 2013
- Maria i Przemysław Pilichowie - Wielcy polscy podróżnicy, którzy odkrywali świat, Warszawa, 2016
- Marek Borucki - Wielki zapomniani Polacy, którzy zmienili świat.
- <https://historia.org.pl/2016/07/01/krystyna-skarbek-zapomniana-bohaterka/>
- <https://www.ipsb.nina.gov.pl/a/biografia/stanislaw-kierbedz-1810-1899-inzynier-budowniczy-general-major>
- S. Chutnik - Opowieści na dobranoc dla młodych buntowniczek. 100 historii niezwykłych Polek, Warszawa, 2021
- K. droga – Hanka. Pierwsza powieść o Ordonównie, Kraków 2019

III. Przebieg Konkursu

Etap I – konkurs działań dla uczniów klas IV-VI

Działania obejmują poznanie wybranego z listy podróżnika, zapoznanie się z jego dokonaniem oraz narysowanie własnoręcznie estetycznej oraz wyczerpującej **GRAFONOTKI** na jego temat. Jest to zadanie, które realizują uczniowie w grupach 2-3 osobowych.

Grafonotka musi zawierać:

- podstawowe informacje biograficzne
- informacje historyczne - kiedy i dlaczego odbyła się podróż,
- informacje geograficzne - gdzie i w jakich okolicznościach podróżowano (mapa, miejsca)
- informacje przyrodnicze - środowisko przyrodnicze, napotkana flora i fauna
- naukowe - jakie znaczenie miała wyprawa / odkrycie w ówczesnych czasach i czy ma znaczenie jeszcze współcześnie.

a także powinna zawierać:

- informacje kulturowe – jakie ludy oraz indywidualnych ludzi spotkano lub/i
- Informacje techniczne - jakie pokonano techniczne trudności, z jakiego sprzętu korzystano.

Do wyboru są podróżnicy:

- Ernest Malinowski,
- Paweł Edmund Strzelecki,
- Bronisław Piłsudski,
- Henryk Arctowski,
- Kazimierz Nowak,
- Benedykt Polak,
- Wanda Rutkiewicz,
- Aleksander Doba,
- Marek Kamiński i Jasiak Mela
- oraz dzieci maharadży - polskie dzieciach w Indiach w gościnie u Jam Saheb Digvijay Sinhji.

Grafonotka musi być wykonana w formacie A3, poziomo.

Grafonotki należy wysłać na adres Organizatora Konkursu: Szkoła Podstawowa nr 112 Przymierza Rodzin ul. Grzegorzewskiej 10 02-778 Warszawa woj. Mazowieckie z dopiskiem na kopercie Konkurs „Wielkie wyprawy Polaków” . Przesłanie grafonotki jest warunkiem przystąpienia do konkursu wiedzy.

Etap I – konkurs działań dla uczniów klas VII-VIII

Działania uczniów polegają na przygotowaniu i przeprowadzeniu **ZAJĘĆ DLA RÓWIEŚNIKÓW**, których odbiorcy zostaną zaangażowani w poznawanie postaci Podróżnika.

Zajęcia muszą trwać 30-40 minut i zawierać minimum 5 rodzajów aktywności (ćwiczenia z mapą, gry aktywizujące, gry słowne, filmiki animowane itp.).

Zajęcia muszą obejmować wiadomości

- historyczne - kiedy i dlaczego odbyła się podróż,
- geograficzne - gdzie i w jakich okolicznościach podróżowano (mapa, miejsca)
- przyrodnicze - środowisko przyrodnicze, napotkana flora i fauna
- kulturowe lub/i techniczne - jakie ludy napotkano, jakie pokonano techniczne trudności, z jakiego sprzętu korzystano.
- oraz przedstawiać znaczenie wyprawy/ odkrycia w ówczesnych czasach i/lub współcześnie.

Działania te powinny być przygotowane przez grupę 3-4 osobową.

Podróżnicy do wyboru:

- Jan Jerzy Forster (uczestnik wyprawy Jamesa Cooka),
- Stefan Szolc-Rogoziński,
- Hanka Ordonówna,
- polscy badacze Syberii: Benedykt Dybowski, Jan Czerski i Aleksander Czekanowski,
- Jerzy Kukuczka
- Mirosław Hermaszewski
- Leonid Teliga i Krystyna Chojnowska-Liskiewicz

Efektom realizacji tego etapu ma być przesłanie do Organizatora w formie elektronicznej (w pliku Word)

- scenariusza zajęć oraz
- relacji z ich przeprowadzenia, udokumentowanej zdjęciami z dołączonymi materiałami dla uczestników (np.: karty pracy, gry, linki do prezentacji lub quizu itp.)

na adres julita@szkolajp2.pl

Przesłanie efektów etapu działań jest warunkiem przystąpienia do konkursu wiedzy.

Etap II – konkurs wiedzy

Jeśli warunki bezpieczeństwa epidemicznego pozwolą, to II etap odbędzie się w siedzibie Organizatora Konkursu, w przeciwnym wypadku uczniowie będą rozwiązywać test online.

Do konkursu wiedzy dopuszczeni są uczniowie, którzy przestali do Organizatora efekty etapu I czyli konkursu działań.

Konkurs wiedzy odbędzie się w dwóch etapach:

1. **szkolny** – test pisemny przeprowadzany w placówkach macierzystych. Dyrektor szkoły powołuje Komisję Konkursową, która dba o przeprowadzanie testu w warunkach kontrolowanej samodzielności uczniów. Test według klucza przesłanego przez Organizatora Konkursu sprawdza Komisja Konkursowa. Wyniki konkursu wraz z protokołem przesyłane są do Organizatora. Warunkiem przystąpienia do wojewódzkiego etapu konkursu wiedzy jest uzyskanie 75% punktów.
2. wojewódzki – test przeprowadzany w siedzibie Organizatora.

Zagadnienia merytoryczne – dotyczą wybranych podróżników wyznaczonych do etapu działań dla danego poziomu klas:

1. do etapu szkolnego:

- PODRÓŻNICY na poziom IV-VI: Benedykt Polak, Paweł Edmund Strzelecki, Kazimierz Nowak, Aleksander Doba, Wanda Rutkiewicz
- PODRÓŻNICY na poziom VII-VIII: Stefan Szolc-Rogoziński, Benedykt Dybowski, Aleksander Czekanowski, Jan Czerski, Jerzy Kukuczka,
- znajomość biografii oraz trasy podróżnika
- umiejętności w zakresie historii, przyrody, biologii i geografii wynikające z podstawy programowej,
- umiejętność posługiwania się mapą i wskazania miejsca związanych z podróżnikiem,
- warunki geograficzne panujące na kontynentach odwiedzonych przez podróżników
- charakterystyczna fauna i flora odwiedzonych kontynentów

2. do etapu wojewódzkiego:

- wszyscy podróżnicy z etapu działań z danego poziomu
- kontekst kulturowy, historyczny i społeczny wypraw
- wiedza i umiejętności w zakresie historii, przyrody, biologii i geografii wynikające z podstawy programowej
- znaczenie naukowe dokonanych odkryć w czasach podróżnika oraz współcześnie